

Міжнародний гуманітарний університет
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

М Е Т О Д И Ч Н І В К А З І В К И

до самостійної роботи
з курсу

«Основи методології та організації наукових досліджень»
для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології»
освітньої програми «Ресторанні технології»
СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання

УДК: 001.89(075.8)

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Основи методології та організації наукових досліджень» для студентів, які навчаються за спеціальністю 181 «Харчові технології» освітньої програми «Ресторанні технології» СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / О. Б. Каламан.
Одеса: МГУ, 2024. 19 с.

Укладач:

О. Б. Каламан, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри

Рецензент:

І. О. Кузнецова, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту, Одеський національний економічний університет

Рекомендовано до друку рішенням Вченої Ради

Міжнародного гуманітарного університету

(протокол № 1 від 31.08.2024)

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Дисципліна «Основи методології та організації наукових досліджень» виконує методологічну і методичну функції по відношенню до всіх дисциплін бакалаврської програми як ефективний засіб здійснення наукових досліджень у всіх областях знань. Стрімке підвищення ролі науки в сучасному світі вимагає від майбутнього фахівця значного рівня теоретичних знань і практичних умінь у проведенні наукових досліджень і їхньої ефективної організації. Ухвалення адекватних управлінських рішень стає можливим тільки завдяки використанню великих обсягів накопичених знань, які можуть бути задіяні в процесі проведення і впровадження наукових досліджень. Для майбутнього фахівця з ресторанних технологій важливими стають уміння організувати науково-дослідницьку діяльність та ефективно використовувати вже відомі наукові напрацювання.

Метою даного курсу є познайомити студентів бакалавріата з необхідними основами інструментів та методів проведення наукових та дослідницьких робіт в області різних процесів і явищ. Завданнями освоєння дисципліни «Основи методології та організації наукових досліджень» відповідно до загальних цілей основної професійної освітньої програми є: засвоєння здобувачами основ знань про методи проведення наукових досліджень; вивчення основних праць провідних методологів теоретичних і прикладних наук минулого і сьогодення; формування у здобувачів основ наукового уявлення про методи збору, обробки, аналізу та подання інформації у наукових дослідженнях.

Передумови для вивчення дисципліни. Даний курс заснований на знаннях, отриманих під час вивчення дисциплін «Вища математика» та «Філософія». Крім того, знання, отримані під час засвоєння курсу є основою для вивчення дисципліни «Економічна теорія».

ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи методології та організації наукових досліджень» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 11. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 2. Здатність управляти технологічними процесами з використанням технічного, інформаційного та програмного забезпечення.

СК 11. Здатність розробляти та впроваджувати ефективні методи організації праці, нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.

СК 12. Здатність формувати комунікаційну стратегію в галузі харчових технологій, вести професійну дискусію.

Навчальна дисципліна «Основи методології та організації наукових досліджень» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

ПРН 3. Уміти застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для інформаційного забезпечення професійної діяльності та проведення досліджень прикладного характеру.

ПРН 4. Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

ПРН 18. Мати базові навички проведення теоретичних та/або експериментальних наукових досліджень, що виконуються індивідуально та/або у складі наукової групи.

ПРН 19. Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи.

ПРН 20. Вміти укладати ділову документацію державною мовою.

ПРН 22. Здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

1. Основних методологічних підходів до проведення наукових досліджень та методологічні основи дослідження перетворених форм економічних відносин та механізмів їх модифікації.

2. Основних видів інформаційних джерел для наукових економічних досліджень.

3. Основних принципів, методів фундаментального і прикладного дослідження економічних відносин і процесів, їх сутності та форм функціонування на техніко-, соціально-економічному і господарському рівнях.

Вміння:

4. Розробити і застосувати методологічні підстави дослідження форм економічних відносин, механізмів їхньої модифікації і трансформації.

5. Розкрити можливості пізнання сутності, форм, механізму та ролі економічних відносин і процесів в сутнісному і функціональному аспектах.

6. Володіти сучасним понятійно-категоріальним апаратом і методами економічного дослідження.

Навички:

7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

8. Готовність до саморозвитку, самореалізації, використання творчого потенціалу.

9. Обґрунтовувати актуальність, теоретичну і практичну значущість обраної теми дослідження.

10. Проводити самостійні дослідження відповідно до розробленої програми.

11. Вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

12. Використання інформаційних та комунікаційних технологій.

13. Пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

14. Працювати в команді.

15. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

16. Управляти технологічними процесами з використанням технічного, інформаційного та програмного забезпечення.

17. Розробляти та впроваджувати ефективні методи організації праці, нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.

18. Формувати комунікаційну стратегію в галузі харчових технологій, вести професійну дискусію.

19. Застосовувати інформаційні технології в управлінні підприємствами харчової промисловості та ресторанного бізнесу.

20. Уміти застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для інформаційного забезпечення професійної діяльності та проведення досліджень прикладного характеру.

21. Пошуку та обробки науково-технічної інформації з різних джерел та застосовування її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

22. Проведення базових теоретичних та/або експериментальних наукових досліджень, що виконуються індивідуально та/або у складі наукової групи.

23. Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самотійної та командної роботи.

24. Укладання ділової документації державною мовою.

25. Здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами.

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Основи методології та організації наукових досліджень» включаються:

- Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
- Опрацювання лекційного матеріалу.
- Підготовка до практичних занять.
- Консультації з викладачем протягом семестру.
- Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
- Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді презентацій, рефератів тощо.

ТЕМА 1. НАУКА І НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження.
2. Етапи становлення і розвитку науки.
3. Поняття, цілі і функції науки.
4. Чинники розробки наукової теорії (ідея, принципи, категорії, тлумачення, поняття, гіпотези, наукова теорія
5. Структурні елементи науки, їх характеристика.
6. Наука як система знань.
7. Класифікація наук.
8. Наукові дисципліни.
9. Наукова діяльність.
10. Види наукової діяльності (науково-дослідна; науково-організаційна; науково-педагогічна; науково-інформаційна та ін.).

2. Питання для самостійного вивчення

1. Яка мета наукових досліджень?
2. Які дослідження належать до фундаментальних?

3. Які дослідження належать до прикладних?
4. Які наукові праці належать до дослідно-конструкторських?
5. Які типи завдань можна розв'язувати в результаті виконання прикладних науково-дослідних робіт?
6. Назвіть і охарактеризуйте критерії економічної ефективності науково-дослідних тем.
7. Назвіть етапи виконання прикладної науково-дослідної роботи.
8. Назвіть етапи виконання дослідно-конструкторської розробки.
9. Охарактеризуйте і технологію як науку.
10. Перелічіть напрями розвитку інформаційних наук.

ТЕМА 2. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:
 1. Теоретичні та методологічні принципи науки.
 2. Поняття методології в наукових дослідженнях.
 3. Функції методології в наукових дослідженнях.
 4. Види методології (філософська, загальнонаукова, частково-наукова).
 5. Методи (діалектико-матеріалістичний, аналітичний і синтетичний, ймовірно-статистичний, індуктивний, аналогія, методи експериментальних досліджень) і техніка наукових досліджень.
 6. Науковий метод.
 7. Наукова теорія та підходи до її визначення (гносеологічний, логічний, методологічний).
 8. Загальні методи пізнання: методи емпіричного дослідження; методи теоретичного дослідження; методи, що можуть бути застосовані на емпіричному і теоретичному рівнях.
2. Питання для самостійного вивчення
 1. Назвіть типи завдань теоретичних досліджень.

2. Назвіть послідовність етапів виконання теоретичних досліджень.
3. Яка мета теоретичних досліджень?
4. Назвіть сучасні методи теоретичних досліджень.
5. Назвіть і охарактеризуйте основні стадії виконання процесу теоретичних досліджень.
6. Поясніть сутність методу статистичного моделювання.
7. У чому полягає суть методу Монте-Карло і яке його застосування?
8. Назвіть основні можливості пакета MathCad.
9. Які основні можливості й переваги пакета Delphi?
10. З якою метою використовується пакет COSMOS Works?

ТЕМА 3. ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:
 1. Поняття організації та технології наукових досліджень, їх планування і ефективність.
 2. Організаційні стадії науково-дослідного процесу і їх алгоритм.
 3. Розробка програми наукового дослідження і її алгоритм.
 4. Основні етапи науково-дослідних робіт.
 5. Вимоги до обраної теми наукового дослідження.
 6. Робоча гіпотеза.
 7. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.
 8. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.
2. Питання для самостійного вивчення
 1. Яка сутність поняття «наукове мислення»?
 2. Що таке стиль наукового мислення?
 3. Які основні особливості інтелектуального капіталу як живої системи?
 4. Визначте основні етапи формування наукового мислення.
 5. Які основні функції проблемної ситуації в межах наукового дослідження?

ТЕМА 4. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень.
2. Джерела науково-технічної інформації.
3. Класифікація наукових документів, їх структура і призначення.
4. Методи пошуку, збору, систематизації та інтерпретації наукової інформації.
5. Оформлення результатів інформаційного пошуку.
6. Електронний пошук наукової інформації.

2. Питання для самостійного вивчення

1. Що таке вибіркова статистична сукупність?
2. Що таке статистичний ряд?
3. Назвіть і дайте визначення основних статистичних характеристик.
4. Назвіть відомі методи перевірки гіпотези про нормальний закон розподілу статистичної сукупності.
5. Назвіть етапи виконання апроксимації результатів експериментальних досліджень.
6. Поясніть відомі методи визначення коефіцієнтів апроксиманти.
7. Поясніть сутність методу регресивного аналізу результатів експериментальних досліджень.
8. Яке значення мають комп'ютерні технології та інструментарій в наукових дослідженнях?

ТЕМА 5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПЛАГІАТ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Проблема плагіату та академічної доброчесності.

2. Форми запозичень текстів.
3. Класифікація видів плагіату.
4. Методи боротьби з плагіатом.

2. Питання для самостійного вивчення

1. Розкрийте сутність кожного з етапів психологічного дослідження.
2. Визначте правила формування експериментальної вибірки в психологічному дослідженні.
3. Наведіть ознаки класифікацій методів психологічних досліджень.
4. В чому полягає призначення залежних та незалежних вибірок?
5. Вкажіть значення вимог до експериментатора та методик.

ТЕМА 6. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Цілі і методи теоретичного дослідження.
2. Математичні методи та моделі в дослідженнях.
3. Типи, завдання та класифікація експериментів.
4. Методологічні основи експерименту.

2. Питання для самостійного вивчення

1. Визначте механізми регулювання дослідницької діяльності в психології.
2. Яким чином виявляється свобода наукової творчості науковця?
3. В межах компетенції яких психологічних професійних об'єднань є етичне регулювання дослідницької діяльності?
4. В чому полягає значення згоди на участь у психологічному дослідженні?
5. Розкрийте сутність професійного науковця.
6. Які можливі варіанти співвідношення етики та права в психологічних дослідженнях?

ТЕМА 7. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел.
2. Приклади бібліографічного опису окремих видів документів.
3. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт.
4. Методика підготовки та оформлення публікацій.

2. Питання для самостійного вивчення

1. Визначте фактори, які сприяють науковій творчості.
2. Вкажіть особливості організації творчої діяльності дослідника.
3. Що являють собою механізми розвитку наукового потенціалу?
4. Які мотиви лежать в основі науково-дослідної діяльності?
5. Які цінності є базовими відносно норм науки?
6. Що сприяє науковому довголіттю вченого?

ТЕМА 8. КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА: ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:

1. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт.
2. Реферати, курсові, кваліфікаційні роботи.
3. Поняття бакалаврської роботи та її підготовка.
4. Основні етапи підготовки та захисту бакалаврської роботи.
5. Розробка плану бакалаврської роботи.
6. Підготовка тексту бакалаврської роботи та її оформлення.
7. Список використаної літератури.

2. Питання для самостійного вивчення

1. Що являють собою технології наукового дослідження?
2. Етапи проведення наукового дослідження.
3. Які особистісні якості повинен мати дослідник?
4. Які основні принципи раціональної організації наукової діяльності?
5. Що означає «поставити наукову проблему»?
6. З якою метою проводяться наукові дослідження?
7. Сутність, мета і завдання бакалаврської роботи.
8. Формування тематики бакалаврських робіт.
9. Науковий керівник, його функції.
10. Типова структура бакалаврської роботи.
11. Основні вимоги до змісту бакалаврської роботи.
12. Етапи і прийоми підготовки рукопису бакалаврської роботи.

ТЕМА 9. ПІДГОТОВКА ТА НАПИСАННЯ ТЕЗ КОНФЕРЕНЦІЇ, НАУКОВОЇ СТАТТІ

Завдання на самостійну роботу:

1. Виконати творче завдання (реферат) за темами:
 1. Види наукових публікацій. Видання.
 2. Монографія.
 3. Наукова стаття та основні вимоги до її оформлення, структура.
 4. Збірник наукових праць.
 5. Мова та стиль наукового дослідження.
2. Питання для самостійного вивчення
 1. В чому полягає сутність категорії «система»?
 2. Які основні особливості і характерні ознаки системи?
 3. Аналіз властивостей систем.
 4. Класифікаційні ознаки систем.
 5. Взаємодія та зв'язки. Класифікація зв'язків.
 6. Внутрішня архітектура системи, її склад і структура.
 7. Що таке ієрархія системи, підсистема і надсистема?

8. Які елементи системи відомі?
9. В чому полягає сутність методу моделювання?
10. Визначте основні структурно-функціональні особливості моделей.
11. Назвіть основні класифікаційні ознаки моделей.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Azarova A. O., Azarova L., Rosol N., Bystritskiy O. Models and methods of electronic digital signature. Theoretical and scientific foundations of engineering: collective monograph / International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2020. 180 p. P. 24–33. Available at : DOI:10.46299/isg.2020.MONO.TECH.II
3. Азарова А. О., Біліченко Н. О. Гібридний засіб захисту мовної інформації. Проблеми інформатизації та управління. 2021. № 65, том 1. С. 4–9. DOI: 10.18372/2073-4751.65.15299
4. Азарова А.О., Біліченко Н.О., Катаєв В.С., Павловський П.В. Розроблення пристрою для захисту від несанкціонованого доступу на основі трифакторної ідентифікації та аутентифікації користувачів. Реєстрація, зберігання і обробка даних. 2021, Т.23(2).С.72-80.
5. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник. К.: Знання, 2020. 374 с.
6. Бургин М. С. Вступ до сучасної методології науки. К. : Знання, 2021. 113 с.
7. Воронкова В. Г., Бурашнікова О .С. Синергетична методологія дослідження цифрових інструментів ефективного функціонування податкової системи. Цифрова економіка та економічна безпека. Одеса : Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. 2024. Вип. 1(10) С.60- 66.
8. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика: монографія. Львів-Торунь : LihaPres, 2022. 460 с.
9. Воронкова В. Г., Олексенко Р. І., Нікітенко В. О. Глобальна цифрова освіта на роздоріжжі викликів, можливостей та змін. Матеріали Міжнародного

науково-методичного семінару «Людина / світ на роздоріжжі: технології, ресурси, соціальні інституції». Практичні студії 4–6 травня 2023 р. Харків, НТУ «ХП», 2023. С.12-15.

10. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.

11. Єріна А. М., Захожай В. Б. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2020. 212 с.

12. Мар'єнко В. Ю. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на розвиток суспільства, людини, техніки: соціально-філософський аналіз. Освітній дискурс: збірник наукових праць / голов. ред. О.П.Кивлюк. Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука-технології-інформація». 2023. Випуск 47 (12) С.61-72.

13. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

14. Метеленко Н., Васильчук Г., Каганов Ю., Нікітенко В., Воронкова В. Формування цифрових компетентностей в контексті викладання «цифрової гуманітаристики». Humanities studies: Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2023. 17 (94). С. 116-126.

15. Нікітенко В. О. Соціальне проектування у публічному управлінні. Humanities studies: Collec. tion of Scientific Papers / Ed.V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishinghouse “Helvetica”, 2023. 16 (9). С.174-182.

16. Пунченко О., Воронкова В., Андрюкайтене Р. Інтелект як визначальний тренд розвитку людини та історичні етапи його раціональної реконструкції. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2023. 17 (94). Р. 72–81.

17. Філософія основних сфер і напрямів людської життєдіяльності: Словник–довідник / З ініціативи д. соціологічних наук, проф. В.М. Пічі; за наук. ред. д. філос. наук., проф. В. Л. Петрушенка. Львів : «Новий Світ- 2000», 2022. 342 с.

18. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. К. : Знання-Прес, 2020. 186 с.

Допоміжна

1. Kalamani O. B., Purtskhvanidze O. V., Levchuk Y. S. Methodology formation of enterprise financial strategy basis on existing models analysis. Економіка харчової промисловості. 2020. № 3 (12). С. 33-41.

2. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Постінформаційне суспільство як чинник удосконалення комп'ютерних технологій та експоненційного розвитку інформації. Комунікаційний простір постінформаційного суспільства: проблеми та перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 30 травня 2023 року). Київ : ТОВ «Твори», 2023. С. 52-55.

3. Воронкова В. Г., Череп А. В., Нікітенко В. О. Інтеграція цифрової освіти, науки, бізнесу як необхідність розвитку інтелектуального століття. Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference, August 3-4, 2023. Dnipro: FOP Marenichenko V.V., 2023. С. 144-148.

4. Каламан О. Б., Пурцхванідзе О. В., Мандрикін Д. В. Розроблення методології стратегії розвитку виноробних підприємств. Причорноморські економічні студії. 2020. № 56. С. 58-64.

5. Каламан О. Б., Скрібанс В. Мандрикін Д. В. Методологія формування показників ефективності стратегічних управлінських рішень на промислових підприємствах. Економічні інновації. 2021. Т.23. Вип.2 (79). С. 87-96.

6. Лагодієнко В. В., Каламан О. Б., Пурцхванідзе О. В. Особливості методології наукового дослідження сфери управління. Бізнес-навігатор. 2020. № 5 (61). С. 76-82.

7. Мар'єнко В. Ю. Безпека даних в епоху великих даних як стратегічний ресурс країни. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності: матеріали IV-ої Міжнародної науково-практичної конференції, 10-11 травня 2023 року / За заг. редак. проф. Ткаченко А.М. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. С.76-80

8. Нікітенко В. О. Експоненціальні технології як чинник розвитку діджиталізованого суспільства. Економіко-правові та соціально-технічні напрями еволюції цифрового суспільства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції: у 2 т. Том 2. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2022. С.451-453.

9. Фурсін О. О. Технологічні засади комунікації як соціального феномена: можливості та перспективи розвитку. Комунікаційний простір постінформаційного суспільства: проблеми та перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 30 травня 2023 року). Київ : ТОВ «Твори», 2023. С.49-52.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>